

84 let:
Barbořák Jan, 19.10.1910, čp.349

85 let:
Olšák Karel, 5.11.1909, čp.104
Smilek Karel, 28.10.1909, čp.133

86 let:
Frýdl Karel, 3.12.1908, čp.292
Sušeň Karel, 26.11.1908, čp. 130

87 let:
Šťastná Marie, 20.11.1907, čp.217
Obadalová Marie, 17.9.1907, čp.265

88 let:
Tomanová Marie, 9.9.1906, čp.152

94 let:
Valchářová Marie, 1.11.1900, čp.37

Úmrtí I. pololetí 1994:

Mrnušík Jaroslav, 18.4.1927, čp.24
Valchářová Františka, 30.3.1922, čp.315
Urbanová Julie, 22.8.1922, čp.136
Chmelař Jan, 16.9.1914, čp.283
Vaculíková Božena, 21.9.1906, čp.225
Mazáč Josef, 14.5.1912, čp.355
Chromý Antonín, 11.5.1903, čp.318

Rozloučili jsme se s těmito občany. Vyjadřujeme všem pozůstalým upřímnou soustrast.

Narození I. pololetí 1994:

Matějů Lukáš, 2.1., čp.118
Tomanová Nikola, 8.1., čp.152
Labajová Stanislava, 18.2., čp.194
Kovaříková Jana, 27.2., čp.199
Valchář Aleš, 25.3., čp.34
Michálek Ladislav, 22.4., čp.450
Hanzalová Hedvika, 23.4., čp.432
Vaculík Jaroslav, 15.5., čp.179
Tučnicková Denisa, 5.6., čp.438
Hrušková Veronika, 29.6., čp.304

Rodičům našich malých spoluobčanů blahopřejeme.

Vydal OÚ Liptál srpen 1994

Vytisklo SSŠ Vsetín

P O Z V Á N K A

Zveme tímto srdečně všechny občany, přátelé a známé na XXV. LIPTÁLSKÉ SLAVNOSTI, které se konají 26.-28.srpna1994 v kulturním areálu a jsou spojeny se srazem liptalských rodáků.

Z bohatého programu vybíráme zejména:

Pátek 26.08.1994

19,00-24,00 Družební společenský večer s domácím souborem LIPTA. K tanci a poslechu hrají jednotlivé muziky souborů a smíšená muzika přítomných účastníků.

Sobota 27.08.1994

10,00 Slavnostní otevření výstavy LIPTÁL DŘÍVE A DNES ve společenském sále u Obecního úřadu. Další výstavní prostory jsou v zámku.
10,00 Zahájení soutěžní přehlídky sólového tance "STARODÁVNÝ". Kulturní areál - taneční kolo.
11,00 Slavnostní otevření a prohlídka Domu s pečovatelskou službou v areálu Základní školy
13,00 Brněnská MORAVĚNKA s Jiřím Helánem. Estrádní vystoupení na podiu kulturního areálu.
15,00 Dětský kulturní program pod názvem: "VIJU, VIJU KVÍTÍ, CO SA V POLU SVÍTÍ"
17,00 Slavnostní veřejné zasedání Obecního zastupitelstva Liptál, pozdravy liptalských rodáků. Řídí Obecní rada a starosta pan Miroslav Vaculík.
19,30 Medailon národní umělkyně Jarmily ŠULÁKOVÉ se svými hosty:
- maminkou Blaženou, Janem Rokytou, Lubomírem Málkem, Josefem Lažou a dalšími
20,00 P o z d r a v y p ř á t e l
V programu na podiu v kulturním areálu se představí soubory a kolektivy:
- z Polska, Rakouska, Německa, Jižní Ameriky, Slovenska, Olmouce, Plzně a Lipta z Liptálu
21,30 Zbojnický večer, při kterém budou k tanci a poslechu hrát:
- na tanečním kole krojovaná dechovka POLANČANKA
- v kolibě a před zámkem smíšené muziky hostujících souborů

Neděle 28.08.1994

10,00 Finále sólového tance "STARODÁVNÝ". Kulturní areál - taneční kolo
13,00 Vystoupení dětského národopisného souboru PÚČIK z Brna Podium kulturní areál.
13,30 Seřadiště průvodu, horní konec Liptálu (na Špici) Koncert dechové hudby KOTÁRANKA
14,00 DEFILÉ ÚČASTNÍKŮ LIPTÁLSKÝCH SLAVNOSTÍ z horního konce obce Liptál do kulturního areálu.
14,30 Vystoupení dechové hudby KOTÁRANKA. Vystoupení mažorettek. Kulturní areál.

- 15,00 Hlavní program mezinárodního folklórního festivalu
v Liptále pod názvem "Vítejte u nás"
V bohatém programu účinkují soubory z domova i ze
zahraníčí
- 17,00 Lidová veselice s krojovanou hudbou KOTÁRANKA s
ukončením ve 24,00
- 17,30 Slavnostní ukončení XXV.LIPTALSKÝCH SLAVNOSTÍ
- přijetí zástupců souboru starostou obce Liptál na
Obecním úřadě.

Pro účastníky slavností je připraveno bohaté občerstvení :
- valašské frgály, guláš, uzenina z udirny, valašské
klobásy, játra na roštu, ovoce, cukrovinky, apod.

V S T U P N Ě:

Pátek večer:	10,-Kč	
Sobota 13,00:	20,-Kč	
15,00:	10,-Kč	
19,30-03,00	30,-Kč	
20,30:	20,-Kč	nebo celodenní vstupné: 50,- Kč
Neděle 15,00:	20,-Kč	
17,00:	10,-Kč	nebo celodenní vstupné: 30,- Kč

Pro děti od 6 - 15 let sleva.

Srdečně zvou pořadatelé.

Pořadatelé děkují všem sponzorům a dárcům, kteří
jakýmkoliv způsobem přispěli ke konání jubilejních
XXV.LIPTALSKÝCH SLAVNOSTÍ.

Při této slavnostní příležitosti v naší obci prosíme občany
aby upravili prostranství v okolí svých domů a pomohli
upravit i břehy potoka Rokytenky.

ing. Ladislav Michálek
předseda kulturní komise

Miroslav Vaculík
starosta

Z jednání obecního zastupitelstva dne 15.7.1994

OBECNÍ ZASTUPITELSTVO SCHVÁLILO:

- hospodaření obce Liptál za I. pololetí
příjmy: 6,605 mil., výdaje: 5,596 mil.
- rekonstrukci střechy na základní škole nad pavilonem
dílen a tělocvičnou ve výši 1,5 mil.
- restituční nárok p. Karla Mrliny - vrácení pozemku
- koeficient na daň z nemovitostí pro rok 1995 ve stejné
výši jako doposud (1,0)
- prodej bytovky čp.433 za odhadní cenu
- počet členů pro příští zastupitelstvo - 15 členů
- zamítlo žádost MUDr. Stupavského na poskytnutí zásta-
vy obecním majetkem
- vzalo na vědomí informaci ke zřízení cca 25 telefonních
stanic v naší obci. Byla zřízena 3 členná komise, která by
měla spolupracovat s SPT TELECOM při realizaci tohoto
záměru.

L I P T Á L

Kapitoly z historie obce na Valašsku

Vážení občané, tento název nese dokumentární publikace
o historii naší obce, kterou připravuje k vydání Obecní úřad
v Liptále. Kniha bude mít 516 stran a bude v ní řada
fotografií z historie i současnosti.
K dostání by měla být v průběhu Liptálských slavností, cena
bude stanovena po konečném zúčtování všech nákladů.
Pro informaci uvádíme některé kapitoly z jejího obsahu.

I. Dějiny obce

1. Liptál v období feudalismu
2. Na cestě k demokratické společnosti (1848-1938)
3. Německá okupace a protifašistický odboj (1939-1945)
4. Na křižovatce (1945-1948)
5. Cestou budování socialismu (1948-1989)
6. Liptál po sametové revoluci (1989-1994)

II. Církev

- Dějiny evangelického sboru (1781-1948)
- K dějinám katolické farnosti v Liptále (1795-1900)
- Církev adventistů v Liptále

III. Školství

1. Katolická škola
 2. Evangelická škola
 3. Soukromá obecná a měšťanská škola při sirotčinci
- Vývoj státního školství v Liptále
Základní škola v Liptále (1977-1994)
Zvláštní škola internátní v Liptále (1970-1994)
Mateřská škola v Liptále

IV. Výrobní organizace

Výrobní družstvo LIPTA Liptál, Zemědělské družstvo Liptál,
Státní lesy - polesí Liptál, SEVER a.s. Brno, továrna Liptál

V. Spolky a sdružení občanů

Dějiny a současnost myslivosti v Liptále, historie Českého
červeného kříže, Český svaz žen, Ovocnářsko-zahradkářský
svaz, Sbor dobrovolných hasičů, Sdružení technických sportů
(Svazarm), Tělovýchovná jednota, národopisné tradice Liptálu

VI. Liptalané v umění

Břetislav Dadák, František Chmelař, Antonín Chromý
- Chromek, Jan Kobzán, Oskar Kutěj, Karel Řezník

VII. Vyprávění a vzpomínky

O pokladech (Jan Kobzán), O bezhlavém Beneškově (J.Pecha)
Útržky z rozhovorů Liptalanů, Prušáci a cholera v Liptále, U
Chmelařů "U Holubů", O životě v Liptále (Karel Frýdl),
Zážitky z vojny a z 1. světové války (Karel Laštovica,
Liptál a Pelárova kapela (Dana Pilišková), Liptálští
muzikanti (Karel Vychopen)

VIII. Liptálské domy a jejich majitelé

Vývoj liptálských usedlostí, Obyvatelé Liptálu v r.1857

IX. Seznam domů a živností

Při příležitosti letošních slavností bude rovněž vydána
orientační mapa obce Liptál a jejího okolí.

Ukázky z připravované publikace o historii obce LIPTÁL:

Liptálský pivovar:

Vaření piva a jeho vystavování patřilo na každém panství k nejvýznamnějším oborům podnikání. V Liptále se původně vystavovalo pivo vsetínských měšťanů, avšak potom, co jim toto jejich právo zrušil Albert z Valdštejna, bylo dováženo do liptálského šenku pivo z vrchnostenského pivovaru ve Vsetíně. Po oddělení Liptálu od vsetínského panství se situace zkomplikovala a není jasné, zda do tamějšího panského šenku bylo pivo dováženo ze Vsetína či z Vizovic.

Liptálský vrchnostenský pivovar byl zřízen patrně za Viléma Sedlnického z Choltic. V letech 1708 - 1709 se v zápisech vsetínské rodné matriky vzpomíná třikrát jako kmotr dětí liptálských poddaných liptálský sládek Jan Kratochvíl.

Děti liptálských sládků zřídka nosily ke křtu liptálské poddaní, obvykle jim za kmotry bývali jiní sládci z okolních pivovarů, duchovní, úředníci a jiní zaměstnanci vrchnosti. Děti sládka Antonína Dostála např. nosil ke křtu vsetínský ranhojič Zikmund Prattner. Nejen svou profesí, ale i společenským postavením se sládci liptálského pivovaru odlišovali od tamějších poddaných.

Panský pivovar byl původně ve dřevěném domě nové čp.172, který v r. 1830 stál v sousedství nynější hasičské zbrojnice, přibližně mezi zbrojnicí a zahradou dnešní základní školy. V r. 1845 byla postavena nová budova pivovaru spojeného s šenkem podle plánu zednického mistra Karla Absolona na levém břehu potoka Rokytenky, naproti zámku, v místech dnešního obecního úřadu. Tato nová budova byla již zděná a měla čp. 83. Po zrušení pivovaru sloužila jako pobočka továrny na nábytek z ohýbaného dřeva firmy Bratři Thonetové asi do r. 1910. Později sloužila jako sokolovna. Roku 1932 budova vyhořela.

Bezpečnostní poměry - zbojnictví - žhářství:

Jedním ze sporných společenských jevů, který se dotýká také minulosti Liptálu je zbojnictví. Liptálský rodák, spisovatel Jan Kobzán, v duchu jánošíkovské tradice chápe zbojníky téměř jednoznačně jako mstitele panské zvěle, bojovníky za svobodu a spravedlnost, dobroděje, kteří bohatým brali a chudým dávali. Tato Kobzánova představa není podepřena ani lidovou tradicí, ani písemnými doklady, ba právě naopak se s nimi zásadně rozchází. Středověké právo mělo pro zbojnictví pouze jeden termín - loupež. Bohužel ani mezi zbojníky z Liptálu bychom nenašli lidového hrdinu, který by jako bájný Robin Hood trestal nespravedlnost. Naopak zbojníci byli souzeni jako obyčejní suroví zločinci, kteří za pomoci násilí okrádají slabé a bezbranné.

Do poloviny čtyřicátých let 18. století Liptál podléhal jurisdikci hrdelního práva městečka Vsetína, což znamenalo, že běžné kriminální přestupky i hrdelní zločiny liptálských poddaných soudila městská rada ve Vsetíně. Na kriminální výlohy městečka Vsetína musel Liptál, podobně jako ostatní vesnice panství, přispívat. Od poloviny 18.století, kdy bylo hrdelní právo městečka Vsetína zrušeno, byl Liptál, stejně jako vsetínské panství, podřízen jurisdikci kriminálního soudu v Uherském Hradišti, z něhož se později v 19. století vyvinul krajský soud. Ostatně také z tohoto důvodu se o Uherském Hradišti v lidových písních z Valašska zpívá většinou v neradostném duchu. Vzhledem k tomu, že Liptál se

roku 1666 od panství Vsetín oddělil, placení příspěvků na kriminální útraty se stávalo předmětem sporů, které pak řešil krajský úřad v Uherském Hradišti.

Nacistická perzekuce a protifašistický odboj:

Ke světlým stránkám historie každé obce patří příběhy o lidkém hrdinství, o odporu proti nespravedlnosti a bezpráví. Tyto světlé stránky mají ovšem i svůj rub, a vezmeme-li v úvahu měnící se kritérium času, mohou jedny či druhé činy vyvolávat rozdílné nebo ne vždy souhlasné hodnocení. Vyjimečnost situace, jež panovala po 15. březnu 1939, se dotýkala každého občana, i když ne vždy stejným způsobem a ne všichni reagovali shodně. Někteří pochopili ihned, že nacistickému bezpráví je třeba organizovaně čelit, jiní reagovali impulzivně, převážná část obyvatelstva projevila loyaltitu k novému režimu nebo se chovala apaticky, zaskočena překotností politického vývoje. Tento obraz veřejného mínění se ovšem v průběhu okupace měnil a převahy nabylo naprosté odmítání spolupráce s nacistickým režimem. Ti z občanů, vedoucí činitele veřejného života nevyjímaje, kteří z různých důvodů tuto situaci nerespektovali, dostali se do nepříznivého světla a později, po osvobození, do vážných těžkostí.

Prvnímu vážnému incidentu s okupanty došlo v Liptále v noci na 6.října 1939. Čtyři dny předtím bylo nařizováno vyvěsit na veřejných budovách na počest dobytí Varšavy říšsko-německé vlajky s hákovým křížem. Taková vlajka se objevila také na četnické stanici, jež byla umístěna v prvním poschodí radnice. Liptálští občané Jaroslav Mika (nar. 1919) čp.160, Bohumil Smilek (nar.1901) čp.164 a Karel Cedidla (nar.1917) si po půlnoci při návratu z hostince vypůjčili žebřík přistavený u radnice a vlajku i s konzolou strhli. U jednoho z nich se později poškozená vlajka našla. Protektorátní četníci pachatele již ve 4 hod. ráno zajistili a později je předali úředníkům vsetínských služebny gestapa. Vsetínské gestapo je věznilo po 4 dny. Mohli mluvit o štěstí, že byli propuštěni. Obecní zastupitelstvo se usneslo zaslat vrchnímu zemskému radovi (Der Oberlandrat) ve Zlíně omluvný dopis. Dr. Kaiser z oberlandrátu liptálskému starostovi 19.října 1939 napsal: "*Stržení německé národní vlajky v Liptále protektorátními příslušníky představuje neslýchané porušení důvěry, bojovou výzvu proti existujícímu řádu a státním poměrům. Co nejostřeji tento krok vašich obecních příslušníků odsuzuji. Činím Vás zodpovědným za to, že podobné případy se ve vašem policejním obvodu nestanou. Musíte počítat s tím, že při další podobné příležitosti budete brán k zodpovědnosti*".

Vyprávění a vzpomínky:

Vyprávění stařenky Ottové, narozené asi 1848, která sloužila asi po 30 let ve škole, na život v Liptále kolem roku 1860.

Jsem rozená Smilková z Povalčic. Když mě bylo 18 roků, táhli od Vsetína k Liptálu Prušáci. Lidé schovávali věci, ukrývali dobytek a někteří utekli i do lesů. Naši tatíček vykopali v sušírni jámu, do níž naložili truhlu se šatstvem a hrnce s topeným máslem. Všecko zaházeli hlínou a navrch naložili četiny a haluzí. Prušáci přišli, usadili se na lukách za zámek, vařili si, odpočívali, ale žádnému nic zlého neudělali. Ba ještě mnohým dali masa, chleba i

kořalky. Byli tu jenom pár dní a odešli k Vizovicím.

Brzy na to přišla do dědiny cholera. Tereza Vlčková přišla z Hané ze žní a na to pracovala na poli. Asi v 9 hod. jí přepadly bolesti a ještě dopoledne umřela. Tak to začalo. U Šenkeříků - Kovaříků zemřeli oba rodiče a pět dětí. Nikdo je nechtěl pochovat - nikdo nechtěl do chalupy, lidé nahlédali jen oknem. Konečně je přece pochovali. Když lidí umíralo víc, vykopali jámy, mrtvé položili do nich a polévali vápnem. U Matějů na Kopečku, proti dnešnímu klášteru, umřel otec, matka, dva synové a dcera. U Juríků, tam, co stojí klášter, umřeli tři chlapci. Jeden den bylo devět pohřbů, jinak každý den dva, někdy tři i čtyři. Poslední umřel Surovec - Veruňák naproti Škrabánků - Chrástů a právě v císařské hody. Cholera trvala přes žně až do hodů. Umřelo moc lidí. Proti choleře pili lidé borovičku, do níž namočili jalovčinky. Jinde pili i močůvku.

Tenkrát matka nynější stařenky Mrlinové - Z lůky, Škrabánková se jmenovala, cosi osívala a točila sítím. Když se jí ptali, co dělá, řekla, že hledá toho, kdo tu cholera na lidi posílá. A tož kdo, ptali se. Farář Voškrda, zněla odpověď. Farář se to brzy dověděl a rozzlobený běžel ke Škrabánkové, až se mu bílá hlava trásla. "Ty tak, ty kúzelnico, sítím točíš, já ti pravím, ty kúzelnico, skapat musíš, ty kúzelnico" a zle ji vyhuboval, až z toho ochořela. To bylo v pondělí a v neděli zemřela. Senior Voškrda ji pochovával a nad hrobem se ještě hněval: "Tož skapalas, toč si včil sítím, toč!" Starý Škrabánek, její muž, měl chuť hodit faráře do hrobu, jen tak tak, že mu lidé zabránili.

A jednou ... to jsem byla ještě děvče, ale do školy jsem už nechodila, kázali mně naši vyhnat krávy. Tatíček vyhnali zas ovce na pašu. Krávy se mně ale útekem vrátily domů. Tatíček, jak seděli na pasínku, zahlédli velkého psa, jak vběhl mezi ovce, jednu chatil a prásk s nů o zem. Chytil druhou a zas. Potom třetí. Dostali strach. Utekli do nedaleké chalupy a se sousedkou dívali se svislemi dolů, co se to děje. Ale potom běželi domů, svolali všecky, sebrali čagany - a za psem. Ten už žral poslední omráčenou ovci - sedmou. Jak je zahlédl - utek. Mrtvé ovce donesli chlapi na sochorech domů a ostatních 25 ovec uteklo až na Bařiny. Byl to vlk - a než se sešli střelci, byl už na Hovězí. Tam též požral ovce.

KOMUNÁLNÍ VOLBY 1994

Ve dnech:

18. a 19. listopadu 1994

se uskuteční v České republice volby do zastupitelstev měst a obcí. Tímto termínem skončí rovněž čtyřleté volební období dosavadních čelnů obecních zastupitelstev a je třeba přemýšlet o zvolení nových členů pro příští volební období.

Oznamujeme proto občanům a politickým stranám, že poslední termín pro podání kandidátních listin je nejpozději 66 dnů před dnem voleb, tj.

13. září 1994.

K R O N I K A

LIPTÁLSKÉHO KLÁŠTERA 1907 - 1957

pokračování

Rok 1918

Rok 1918 vítal sestry ztísněně. "Duše tápe mezi nadějí a obavou." S úlevou zaznamenává kronikářka zprávu podepsání míru Brest - Litevského ...9.2.1918 ve dvě hodiny v noci, jímž končí válka s Ruskem, začatá 6.8.1914 a skončena 10.2.1918. Věří, že ukončení války na východě uspíší ukončení války na západě, vždyť císař Karel Rakouský prohlásil: "Dnešní den je nejšťastnějším dnem v mém životě." Ovšem, než nastal skutečný mír, vytrpí sirotci i žáci nejednu těžkou chvíli. - Drahota stoupá. Sestry koupily ve Vizovicích párek selátek, tak, že je přinesly v ruční tašce a daly za ně 230 K. Kdežto jindy koupily párek pěkných selat za 10 - 12 K! Ještě větší je nouze o píci. Dobytek následkem nedostatku krmiva je postižen měknutím kostí a hyne. 1q slámy je za 120 - 140 K. Jindy byl za 3 - 4 K. Kronikářka vzdychá: "Je to neuvěřitelné a přece pravdivé." V této těžké době stihá jejich skromné hospodářství těžké ztráty. Uhynula stará Lucka, jejich starý kůň. Co teď?

Noví koně

S pomocí otcovského p. zakladatele vdp. Štěpána bylo koupeno na Hané pár koní za tehdy horentní cenu 14.650 K, ale bez koní by nebylo možno vykonat jarní práce v poli.

Tato koupě způsobila skutečný rozruch v celém ústavě. Od nejstarší sestry po nejmladšího sirotka byli všichni úžasní a plní díky Bohu, že ústav má pár koní.

Prázdniny 1918

Sestry vyčerpané celoroční prací ve škole i v ústavě potřebovaly nutně oddechu, ale nebylo ho. Životní potíže se podle kroniky "vzmáhaly úžasnou měrou". Celý svět rozjitřen hořecným nepokojem, jenž se odrážel v životě kláštera. Sestry konaly tentokrát exercicie soukromě a byly vzrušeny odchodem dosavadní představené a ředitelky školy, s. Aquináty Bačíkové, jež po 2. období převorátu odjela 5.srpna na gener. kapitolu, odkud se vrátila již jen, aby se s Liptálem rozloučila. Její odchod byl provázen smutkem a pláčem sester i dětí. - Byla v Liptále převorkou 12 let a vykonala beze sporu pro ústav i školu mnoho ... velmi mnoho.

Byla vlídná a laskavá, získala si přízeň u všech lip-tálských katolíků, jež všemožně podporovala. Jako dobrá organizátorka dovedla zejména dobře pořádat církevní i zábavné slavnosti. Sama řídila kostelní sbor složený z místních katolíků a sester. Ráda řídila za pomoci sester různé veřejné slavnosti, divadla, ale i kurzy, což všechno napomáhalo k rozšíření známosti ústavu i k posílení menšiny katolického obyvatelstva. Byla oddaná spolupracovnice p. zakladatele a všemožně se snažila jeho dílo pozvednout, rozšířit a upevnit. Byla upřímně zbožná a přála různým slavnostním pobožnostem v kostele, spojeným se zpěvem, bohatou výzdobou kostela a poutavým programem. Její pohostinnost a společenská povaha získávala ústavu vlivné přátele. Za jejího působení přibývalo dětí, nejen sirotků, ale i dětí z okolí, které potom postupně si pobyt platily a zaujímalý své

místo v ústavě. Tím se rozšiřovala škola. Sestra Aquinata bývala často churavá, válečné roky byly těžké, takže bylo obtížné dětem opatřit vše potřebné, zejména stravu. Polní hospodářství se rozšiřovalo a děti musily hojně vypomáhat při polních pracích, pasení a obstarávání dobytka i při domácích pracích. Sestry bývaly často vysíleny a přepracovány přemírou povinností učitelských. Měly na starosti i péči o děti v sirotčinci. Tak přípravu konaly při "dozoru" u dětí. V roce 1918 bylo velkou událostí pro rozvoj ústavu za- koupení tzv. Kozulíkova domu, jednopatrové, staré budovy v blízkosti ústavu. Kozulík byl žid. V domě měl hospodu a mimo ni se živil tím, že objednával ve velkém pasti na myši a krysy, jež pak dráteníci prodávali v drobném.

Dům u Kuzulíků. Filiálka.

Dům u Kuzulíků i s pozemkem byl koupen za 90.000,-. Ale ještě několik let se táhlo nepříjemné jednání s příbuznými majitele domu, kteří později vystupovali s nároky na dvůr a zahradu u domu, jako by tato parcela nepatřila k domu a ne- byla pojata do koupě.

Do tohoto nově koupeného, ale dost chatrného domu se pak přestěhovala část chlapců. V 1. poschodí se daly upravit některé místnosti za ložnice. - V roce 1921 byly upraveny i místnosti přízemní na denní pobyt hochů. Nový dům dostal jméno F i l i á l k a a později měl i svou vlastní před- stavenou s malou komunitou sester, které částečně podléhaly místní představené v ústavě. Uvolněné místnosti v hlavní budově byly použity jako školní třídy pro vyučování. Tak se hlavní budova stala z větší části školní budovou, v níž bydlely sestry a v přízemí byla vedle kuchyně jídelna pro všechny děti.

ROK 1918 - 1938

V Československé republice

Naděje, že ukončení první světové války přinese i zlepšení tísnivých poměrů hospodářských, se nesplnily, aspoň ne tak rychle, jak se očekávalo.

Mladá Čes. republika se musela probíjet mnoha těžkostmi a zápolit s velkými překážkami a obtížemi, a to jak po stránce vnější, tak i vnitřní. Jednou z nich byl i neutěšený stav hospodářský. Odrážel se přirozeně i v životě liptálského ústavu, kde dětí přibývalo, ale nikoliv finančních prostředků. Domovské obce platily na osiřelé děti, jichž po válce přibývalo, minimální příspěvky a vymlouvaly se na malé příjmy a velká vydání. Příbuzní dětí byli vesměs nemajetní, a i platy tzv. chovanců, kteří rodiče sice měli, ale bydleli v ústavě, aby mohli navštěvovat měšťanskou školu, byly také nepatrné, až na malé vyjímky. A tak normální pravidelné příjmy ústavu nestačily krýt nutná vydání a tak se muselo na všech stranách šetřit, aby se s penězi vyšlo. Proto kroni- kárka v prvních letech republiky nařiká: "Jak dlouho nás bude trápit ta drahota? Dobrý Bože, pošli lepší časy!"

Je pochopitelné, s jakou radostí přijaly děti dar o vá- nocích "D a r z A m e r i k y", příspěvek pomocné americké mise, několik chlapeckých obleků, jež ústav dostal prostřed- nictvím okr. škol. inspektora Zenotti. Ale všichni povzdech- li: "Škoda, že je toho tak málo!"

ŠKOLA 1919 - 1920

Rozšíření školy

Zakoupením Kozulíkova domu, přezvaného "Filiálka" a přestěhováním se části hochů a v roce 1921 přestěhováním všech hochů vůbec do tohoto domu se uvolnily místnosti a bylo možno rozšířit školu.

Měšťanská škola měla nyní 3 třídy a mimo to byla zří- zena i kreslárna (úplný přepych chudé valašské školy!). Bylo nutno ovšem pořídit do nových místností školní nábytek, což bylo umožněno laskavostí továrníka Thoneta, který daroval na školní zařízení všechno potřebné dřevo. Přesto stály práce stolařské, natěračské a zámečnické přes 6.000,-, což byla tehdy suma ohromná.

Potřeba vyučovacích pomůcek si vynutila zakoupení nových nástěnných map a nezbytných přístrojů pro fyziku.

Při tom nutno zdůraznit, že žáci, docházející do měšťanské školy z okolních obcí, navštěvovali školu velmi pilně, ačkoliv mnozí z nich museli urazit denně do školy víc než 1 hod. cesty za každého počasí.

Vlivem okr. škol. inspektora Zenotti dostala škola od americké mise dar hodnotných potravin, takže 20 dětí mohlo dostávat denně kakao a 25 dětí výživnou polévku. Zvláště kakao chutnalo valašským dětem výborně.

Ve škole byla založena též organizace Dorostu Červeného kříže a do života školních dětí vnesla práce v této organi- zaci nové radostné podněty, takže pořádáním školních divadel a produkcí mohli žáci liptálské školy úspěšně soutěžit s jinými veřejnými školami.

ROK 1927

Nemoc zakladatele

V únoru 1927 vzrušila celý ústav zpráva o nemoci důst. p. zakladatele Msgr. Fr. Štěpána. 16.2. byl v Olomouci ope- rován, při čemž bylo zjištěno, že rakovina, jež sklátila do hrobu jeho věrného přítele Oši Gabriela, napadla i jeho tělo, a to v plném rozsahu, že už nebylo možno její postup zadržet. Celý ústav se spojil v jednu vroucí prosbu, neboť ač všichni již věděli o zhoubné chorobě, chtěli svými důvě- rnými prosbami učinit možným, co se zdálo nemožné. Bohužel marně. Ještě 4.7. oslavil 40. výročí svého kněžského svěcení, naposled sloužil mši sv. přijal vzácné vyznamenání papežského komořího s titulem Msgr - a pak už jen dohasínal.

Dne 23.7.1927 dokončil svou pozemskou pouť a odevzdal šlechetnou duši Stvořiteli.

Poslední cesta zakladatele.

Smrt důst.p.Msgr Štěpána byla těžkou ranou pro celý ústav. Plakaly sestry, plakali sirotci, a to upřímně, jakoby oplakávali úmrtí svého skutečného otce.

Až do posledního dne toužil Msgr Štěpán po návratu do Liptálu a věřil, že tam by se jistě uzdravil. Bohužel, nebylo to už možné. A přece se vrátil ještě jednou! - Ve své závěti vyslovil přání, že by chtěl být pochován na tichém hřbitůvku liptálském - mezi svými dětmi, sestrami a sirotky. A tak po církevních obřadech v Olomouci bylo jeho tělo pře- vezeno do Liptálu. Naposled očekával celý ústav příjezd svého zakladatele. Přijel tiše, asi o 1/2 12 hod. v noci, místo šťastných úsměvů, kterými býval vždy vítán, když se v poslední době navracival z Olomouce do Liptálu, ozýval se tichý pláč. Naposled si odpočinul v ústavě, ve slavnostní síni, kde jej obklopily čekající sestry, jež slzice se modlily u jeho rakve bolestný růženec.

Druhý den 26.7.1927 byl pohřeb, jehož se zúčastnili snad všichni obyvatelé Liptálu bez ohledu na náboženské vy- znání, i mnoho lidí z okolních vesnic, protože byl ctěn a obdivován všemi. Pochovával světící biskup olomoucký Stavěl za účasti více než 40 kněží, množství družiček, sirotků a sester. Tentokrát se ozýval na liptálském hřbitůvku upřímný pláč, jenž hluboce dojímал kdekoho.

Jeho hrob je skutečně u kostela mezi hroby zemřelých

sester a sirotků. Nejkrásnějším pomníkem tohoto opravdového dobrodince a otce celé obce, zejména chudých a opuštěných dětí, je ústav, který je nedaleko jeho hrobu a jenž vybudoval - možno říci - jen úsilím své vůle, nezlomné důvěry a velikostí své lásky.

Na prostém kamenném kříži nad jeho hrobem čteme slova, napsaná vděčnými sestrami:

"Tělo v hrobě, duše s námi, pečuje o blaho naše, jako když dlel mezi námi."

Velebný pán liptalanský

Odchodem Msgra Štěpána na věčnost uzavírá se první polovina kroniky liptalského kláštera, který se bude ještě 30 let statečně bránit proti všem možným nepřítelům, aby mohl pokračovat ve šlépějích svého zakladatele a střežit a dále rozvíjet jeho odkaz. KONAT DOBRO Z LÁSKY K BOHU A DUŠÍM !

Postava Msgr Štěpána

Msgr Fr. Štěpán byl rodák z Valašska. Narodil se 19.6.1862 ve Všemíně, jež ač byla obcí sousední, byla obcí katolickou. V početné rodině, rodině malého valašského zemědělce, měl na něj velký vliv zbožný otec a tamní p. farář Sedláček. Malý František byl čiperný a zbožný ministrant. Jednou jej přistihl p. farář, jak se učí z velkého misálu Pater noster a později zjistil, že František má hlubší zájem o latinu. Začal jej tedy soukromě učit latinské gramaticy a po prázdninách se stal malý latinář žákem kroměřížského semináře. V Kroměříži však vystudoval pouze nižší gymnázium. Pro tělesnou slabost a zdravotní obtíže dokončil olomoucké studium ve Val. Meziříčí. Teologii studoval v Olomouci s velmi dobrým prospěchem. 5.7.1888 byl vysvěcen na kněze. Působil v Lutoníně, Ořechově, Prostějově a pak byl 30 let farářem v Liptále. Tam přinesl jeho život zasvěcený lásce k ubohým a opuštěným nejušlechtlejší ovoce.

Když utonutí malého hošíka v Rokytence poblíž fary vnuklo tehdejšímu mladému faráři p. Štěpánkovi plán o vybudování skromné "útulny" pro opuštěné a osiřelé děti, netušil, do jakých rozměrů se rozroste jeho myšlenka, ale též kolik bude třeba nadlidského úsilí, práce a obětí k jejímu realizování.

LÉTA 1928 - 1938

V letech 1928 - 38 se událo v ústavě i ve škole hodně změn. Některé byly radostné, jiné - a těch bylo hodně - smutné a bolestné.

Z i m a 1 9 2 8 byla katastrofální. Po dobu největších mrazů -37°, byly ve školách mimořádné zimní prázdniny 3 - 4 týdny. Sněhu bylo na Valašsku víc než 1m, doprava omezena, vlaky oddisponovány pro dovoz uhlí, silnice zaváty, horské vesnice nepřístupné. Sestry v Liptále učily a dávaly dětem úkoly v jejich domovech, aby slabě nadané děti vše nezapomněly.

O d c h o d s e s. D o m i n i k y Sedláčkové znamenal velkou ztrátu pro liptalské školy, neboť s. Dominika byla milovaná spolusestra a vynikající učitelka. Spojovala v sobě zbožnost a horlivost řeholnice s mimořádnými schopnostmi učitelskými, jimiž pozvedla úroveň liptalské měšť. školy vysoko nad jiné školy. Byla iniciativní, praktická a vysoce inteligentní učitelka, jež všechny své schopnosti dala do služeb horské valašské školy a jejích chudých a méně nadaných žáků. Byla dovednou kreslířkou a malířkou a dovedla svého umění mistrně využít při vyučování. Děti jí vedené projevíly tolik originálních schopností, že to budilo podiv. Měla děti nesmírně ráda a ony by byly za ni daly život.

si její zásady, jež jim dovedla nenásilně vštěpovat. Vždy byla ke všemu ochotná, obětavá, bystrá, prozíravá, že děti jí říkaly: "Vy nám vidíte až do duše."

Z Liptálu odcházela těžce, po sedmiletém působení, protože její nové pracoviště bylo až za mořem v Americe, kam byla vybrána pro své mimořádné schopnosti a pro své osvědčené ctnosti. Děti se s ní loučily s upřímným pláčem a ona jim se slzami děkovala za jejich lásku. Sestry želely jejího odchodu neméně. Kronikářka o ní vydává svědectví, že by bylo těžko najít nějakou ctnost, jíž by nebylo vidět na sestře Dominice. Byla světlem a krásnou perlou v řeholní rodině. Tak lehce se s ní pracovalo, tak krásně se s ní žilo.

Návštěva T.G.M. v Liptále

Jednou z událostí, jež se liptalským dětem nejvýrazněji vryly do paměti, byla návštěva T.G.M a s a r y k a, prvního prezidenta mladé Československé republiky.

Jeho cesta po republice a na Valašsko vedla i přes Liptál a jaký tedy div, že v červnu bylo ve všech obcích, kudy šla slavná trasa prezidentova, rušno. Staré ploty se nahrazovaly novými, domky se bílily, dvorky a zahrádky se dávaly do pořádku, ba i hnojiště se dekorovala. Večer se pletly všude věnce a živě se rokovalo o tom, co by mohlo přispět k ještě důstojnějšímu uvítání prvního prezidenta republiky.

V ústavě se pletly věnce tři dny. Nejen všechna okna, ale i průčelí a boční fronta byly bohatě ozdobeny girlandami, květy, vlajkami a prapory.

Děti stály ve špalíru ve valašských krojích, mezi nimi sestry. Nastala chvíle napjatého očekávání. Děti si byly plně vědomy historické chvíle a své důležitosti v ní.

Prezident T.G. Masaryk jedoucí ve třetím autě, se dívá na bohatě zdobené průčelí ústavu a kyne na pozdrav jásajícím dětem a sestram.

Na zastávce čeká deputace ústavu, ředitelka a představená s. Aquinata Bačíková a podává pamětní knihu s bohatě malovanou stránkou k podpisu.

Během podpisování se táže prezident: "Kolik máte dětí? A jak se vám daří? Máte zemské subvence? Právě mi vypravuje ministr Šrámek, že je to ten vyžebřený sirotčinec."

Tiskne představené ruku a přeje jí: "Přeji vám mnoho zdaru k další činnosti."

Slavnostní chvíle minula. Ale v myslích liptalských zůstal živý obraz staříčkého prezidenta, který byl tehdy všeobecně nazýván: "T a t í č e k M a s a r y k".

Tento zážitek byl dlouhou dobu předmětem rozhovorů dětí ústavu, které na takovou slavnostní chvíli nezapomínaly. Byla dlouho zdrojem jejich pyšných referátů.

Rok 1929 zasadil ústavu opět bolestnou ránu: odchod důst.p. Augustina K o ň a ř í k a, nástupce Msgra Štěpána na liptalské faře. Zemřel 5.7.1929 po bolestné operaci v nemocnici ve Vsetíně. Liptalská škola v něm ztratila svědomitého a velmi dobrého katechetu, sirotčinec otcovského přítele, rádce a pomocníka, který se ze všech sil snažil ústavu aspoň trochu nahradit ztrátu jeho zakladatele. Pracoval do posledního dne svého pobytu v Liptále s vypětím všech rychle mizejících sil. Děti měl velmi rád, o potřeby ústavu se staral, jak mohl, nešetřil sil a nebál se žádné oběti. Byl to skutečně velmi šlechetný dobrodinec celého ústavu a pečlivý pastýř a otec liptalských katolíků. Byl upřímně oplakáván, když jeho tělo ukládali do hrobu u kostela, nedaleko místa zatímního odpočinku Msgr Štěpána. Bůh mu vše bohatě odplatí!

Rok 1929 přinesl do Liptálu strašnou epidemii - tyfus. V obci Liptále si vyžádal 30 obětí, podlehl i ředitel veřejné školy

Ústav děkoval velmi vděčně za zvláštní Boží ochranu, neboť v něm se nevyskytl ani jeden případ této zhoubné nemoci.

V neděli 3.8.1930 přijel do Liptálu jeho nový farář p.Bohuslav Z r ů n e k, rodák z Val. Meziříčí, dosavadní kaplan v Kelci. Vstříc mu vyšli všichni liptalští katolíci, kteří již netrpělivě očekávali svého nového faráře, i celý ústav, který si už naléhavě vyprošoval od P.Boha nového duchovního správce.

P. Zrůnek hned od počátku projevovav velkou dobrotu, skromnost, starostlivou péči o celou farnost a velký zájem o děti ústavu. Liptál se zaradoval a děkoval P.Bohu za nového pastýře.

Dům "U Pavlíků" byl velkou událostí v životě liptálského sirotčince.

Jako byl pro hochy zakoupen dům od Kozulíků, tak pro dívky byl koupen ještě p. zakladatelem přízemní domek od továrníka Thoneta (bydlel v něm úředník Pavlík, proto dostal jméno "U Pavlíků") Byl skoro v sousedství ústavu v malé zahrádce. Byly v něm umístěny 3 ložničky dívek. Když děti v ústavě přibývalo a rozšiřující se škola potřebovala také stále více místností, bylo v roce 1930 rozhodnuto, že domek "U Pavlíků" se rozšíří a zvedne na 1 patro. Plány odeslané do Brna ke schválení se vrátily zcela přepracované a podle nich vznikl přestavbou úhledný jednopatrový dům, nazvaný pak "Internát P.Marie". Stavbu plánoval ještě důst.p. zakladatel a nyní se do ní dala ct.M.Ludmila na Boží úvěr. Když se jí sestry tázaly, jsou-li na stavbu peníze odpovídala:"P.Bůh ještě má!" Přestavby byla dokončena v září, celý náklad činil 165.000Kčs, vnitřní zařízení 15.000Kčs.

Rok 1934 přinesl opět volby T.G.Masaryka za prezidenta republiky, čehož využily děti liptálského sirotčince k zaslání gratulace. Pan prezident pak poslal liptálským sirotkům dar 500Kčs.

Ale doba byla stále těžká a hmotná stránka sirotčince nebyla dosud pevně zabezpečena. Před vánočními bylo proto rozesláno na 500 proseb dobročincům s žádostí o příspěvek pro vánoční nadílku dětí. Přes těžkou dobu hospodářské krize se sešlo mnoho dávků, některé skutečně cenné. Např. určitá továrna darovala 85 čepic. A tak byly poděleny nejen děti v ústavě, ale i chudé rodiny v obci a okolí.

Rok 1936 přinesl opět mnoho změn v životě ústavu. Na jaře 1936 byla uskutečněna již dávno zmyšlená koupě malé sousední chalupy K o z l o v s k ý c h i se zahrádkou. Za 18.500Kčs. Staříčtí obyvatelé měli zajištěno až do smrti bydlení i používání části zahrady.

V květnu byla založena v Liptále tělocvič. jednota OREL s katol. zaměřením. Mnoho odrostlejších dětí ústavu se stalo členy Orla a horlivě se zúčastňovaly cvičení prostných i na náradí, což vneslo do ústavního života nový vzruch a radost.

Koncem prázdnin odešla z Liptálu představená i ředitelka školy s.M.Aquinata B a č í k o v á. Před ukončením úřadu uspořádala slavnost zasazení pamětní desky zakladateli sirotčince Msgr Fr.Štěpánovi. Po svát. požehnání šli v průvodu všichni obyvatelé ústavu i četní hosté na hřbitov, kde po písni:"Otcovské srdce ztichlo" promluvil důst.p.rada Zrůnek, místní farář. Dojetí bylo velké. Pak za zpěvu:"Bože, cos ráčil" šel průvod do ústavu, kde ve vestibulu byla odhalena pamětní deska. Nad ní obraz zakladatele ústavu. Recitace

dětí, písně, promluvy hostů tvořily další program pietní slavnosti. Na zakončení bylo zapěno slavné "Te Deum".

Na počátku roku 1938 oslavily sestry s radostí 80. narozeniny zakladatelky kongregace Vel.Matky Rajmundy J i n d r o v é . Liptalský konvent měl zvláštní příčinu k oslavě, protože Vel.M. Rajmunda častěji Liptál navštěvovala, jezdila tam na zotavenou a sestry měly na ni mnoho krásných vzpomínek. Vroucně se za ni modlily a srdečně ji blahopřály.

Exercicie sester i dětí, též obnova misí ve farnosti, vše to směřovalo k duchovní obrodě a k načerpání nových sil pro těžkou dobu, jež se rýsovala na politickém obzoru.

Prázdniny začaly již 22.6. a před jejich začátkem navštívil ústav ministerský komisař, který s Oši Kolaříkem prohlédl zdravotní zařízení školy i ústavu.

Také svaz Charity v Olomouci pověřil svého zástupce p. Jos. Striže, aby prohlédl celý ústav, všechny jeho budovy a zařízení, péči o děti i administrativní zařízení a spokojenost projevil slovy, že si to tak na chudém Valašsku nepředstavoval.

Od zabrání Rakouska Německem (21.5.1938) se zvětšovalo napětí a obava z války, jež silně ovlivňovala celý život v ústavě i ve škole.

V září odešel z funkce okr. rada Langer, který ač Němec, vždy liptalský ústav hájil a sestram vyhovoval v jejich potřebách.

18.9. se objevila v Liptále nenadále ses.Marie Dolanská z Vlašoviček a v krátké chvíli informovala sestry o poměrech v pohraničí. Tehdy ji sestry uviděly naposled. V kritické noci 23.9. byla vyhlášena m o b i l i z a c e, již lid přijal s nadšením a odhodláním bránit hranice státu a jeho samostatnost. Liptál byl zaplněn obyvateli z pohraničí, kol ústavu projížděly stovky aut a jiných vozidel s vystěhovalci. I liptalský ústav hostil přechodně děti uprchlíků.

Pak události následovaly za sebou jako blesk. Odvod koní, od něhož koně ústavní byli zachráněni jako zázrakem. Prerušeni sbírky příspěvků, okleštění státu, 30.9. M n i c h o v s k á dohoda, zábor našich klášterů v pohraničí: Vlašovičky, Opava, Kravaře, Klimkovice, Šilperk. 5.10. a b d i k a c e Dr. Beneše...

Sestry přidávaly k modlitbě půst, adorace a jiné dobrovolné skutky pokání. 3.11. byly zabráný Košice a vypovězeny naše sestry. S tím vším souvisely nejružnější změny u dětí, v personálu, neboť přijížděly sestry ze zabraných klášterů. O vánocích připravily sestry stromeček a vánoční nadílku i dětem uprchlíků, kteří zakotvili v Liptále, i celé jedné uprchlické rodině, vždyť P.Bůh dal sestram pocítit otcovskou dobrotu v osobě neznámého dárce, jenž přivezl před vánočními plné auto potravin a dávků pro děti a zmizel. Sestry se domnívaly, že to byl sám Baťa. V ústavě bylo 112 dětí a 24 sester. Sestry děkovaly za dosavadní Boží ochranu a prosily o další pro celou naši vlast, zvláště pro lidi postižené a bez domova.

Rok 1938 ukončily vroucím odevzdáním se do otcovské Boží ochrany

Již od prázdnin 1938 žil ústav v obavě o svůj další osud. Přísná nařízení o zatemňování, časté úřední návštěvy, zaměřené na protiletectká opatření a evakuaci ústavu - nevěstily nic dobrého.

Vyhlášení mobilizace, abdikace prez. Beneše, nový prezident Dr.E.Hácha, zábor pohraničí, to vše prožívali všichni obyvatelé ústavu velmi intenzívně, zvl., když počátkem prosince přibýly do konventu 2 nové sestry: s.Angelína

Štěpánková a s. Liborie Morávková, které musely odejít, když Košice připadly Maďarsku a naše sestry české národnosti musely opustit Košice.

Nový rok 1939 byl brzy poznamenán smutnou událostí úmrtí velkého Otce křesťanstva sv. Otce Pia XI.

15.3.1939 zůstane povždy černým dnem v myslích i srdcích všech Čechů, neboť ten den bylo obsazeno naše území Němci a zřízen P r o t e k t o r ä t Böhmen und Mähren ! Ústav byl silně vzrušen, když se v Liptále objevili první říšští vojáci, jež děti vítaly se strachem a slzami.

V červnu po průtrži mračen a krupobití postihla Liptál velká povodeň, Rokytenka, tekoucí kolem ústavu, vystoupila z břehů a ukázala svou dravou sílu horské říčky. Hnala se vpřed, zaplavovala cesty a silnice a vnikala do chudých valašských domků, vyvracela stromy, brala s sebou mosty, ploty, ornou půdu a úrodnou i jiné věci jako hračky z papíru. Utonulo mnoho dobytka i lidské životy padly za obět. V ústavě zaplavila zahradu, ale zachraňovací práce byly dobře organizovány, že ani u dětí, ani u dobytka nebylo větších škod. Kronika zaznamenává statečnost 9-ti letého Ivánka, kterého zastihl příval při pasení housat. Hoch, ač ve škole stále propadal, ukázal neobyčejnou statečnost, takže se mu podařilo zachránit celé stádo housat, čímž si vysloužil zvláštní pochvalu a odměnu od správkyně ústavu.

Ale již 22.7. přišlo nové krupobití, kroupy velké jak slepičí vejce, jiné jako pěst, hranaté, ostré rozbíjely střechy, utloukly zeleninu a obilí.

V těchto dobách dolehla na ústav opět velká starost s opatřováním oděvů a stravy. Na většinu potravin byly zavedeny potrav. lístky a zboží, hl. textilní bylo prodáváno jen v určitých hodinách při velkém návalu kupujících lidí. Nejhorší bylo, že sklizeň z chudých políček byla hubená a zemáků se sklídilo skoro tolik, kolik bylo zasazeno. Všude bylo smutno i na hřbitově, kde i na Vše sv. a Dušičky se musely zhasnout světélka na hrobech hned odpoledne.

Upozornění Obecního úřadu Liptál

---- Upozorňujeme občany, kteří mají vypůjčené stoly a lavice z kulturního areálu, aby je co nejdříve, nejpozději do pátku 26. srpna 1994 vrátili zpět k tanečnímu kolu. Dále prosíme občany, kteří vědí, kde se stoly nacházejí v Liptále i v okolních obcích, nechť to neprodleně oznámí na Obecním úřadě v Liptále.

---- Žádáme občany, aby neodkládali různý odpad k recyklačním kontejnerům. Tyto nádoby slouží pouze pro vyznačený obsah a jakékoliv skladování jiného odpadu v jejich těsné blízkosti JE ZAKÁZÁNO!
Rovněž upozorňujeme občany, aby do nádoby u hřbitova neodkládali domovní odpad.

---- Dle sdělení farního úřadu Římskokatolické církve v Liptále se bude tradiční pouť konat tentokrát o týden později, t.j. 9.10.1994.

KOMISE PRO OBČANSKÉ ZÁLEŽITOSTI INFORMUJE:

Životní jubilea:

60 let:

Obadal Josef, 7.9.1934, čp.388
Vaculíková Zdenka, 28.10.1934, čp.82

65 let:

Bařina František, 13.7.1929, čp. 183
Daňa Jan, 5.7.1929, čp.195, + 27.7.1994
Chmelařová Ludmila, 30.9.1929, čp.59
Pecha Karel, 13.11.1929, čp.14
Smilková Vlasta, 22.11.1929, čp.213
Šimara Josef, 31.10.1929, čp.146
Šimarová Ruth, 10.7.1929, čp.146
Vaculíková Marie, 31.8.1929, čp.41
Valchář Josef, 8.12.1929, čp.96
Vychopeň Josef, 13.7.1929, čp.164
Mrlina Karel, 23.9.1929, čp.79
Prohsová Justina, 26.7.1929, čp.355

70 let:

Daňová Marie, 23.11.1924, čp.54
Mrnuštík Jan, 12.11.1924, čp.70
Miková Lydie, 6.10.1924, čp.411
Vaculíková Lydie, 28.11.1924, čp.51
Janíček Emil, 1.7.1924, čp.77

75 let:

Hrtáňová Marie, 19.11.1919, čp.124
Polášková Vlasta, 9.7.1919, čp.114
Pivodová Františka, 14.12.1919, čp.352
Smilková Anna, 14.12.1919, čp.98

80 let:

Čalová Františka, 2.12.1914, čp.211
Davidková Julie, 21.12.1914, čp.338
Koňarová Marie, 30.10.1914, čp.309
Londová Marie, 28.8.1914, čp.5
Mrlinová Anežka, 5.8.1914, čp. 329
Němečková Josefa, 3.12.1914, čp.255

81 let:

Mrnuštíková Anežka, 10.8.1913, čp.230
Řezníková Julie, 16.12.1913, čp.342

82 let:

Olšáková Štěpánka, 27.12.1912, čp.104
Smilková Rozálie, 29.7.1912, čp.219
Tomanová Anna, 8.12.1912, čp.13
Vaculíková Anna, 1.10.1912, čp.82

83 let:

Bečicová Julie, 11.9.1911, čp.50
Geržová Božena, 6.12.1911, čp.258
Mikulcová Emilie, 21.7.1911, čp.116
Mrnuštík Josef, 16.8.1911, čp.113
Paták František, 21.10.1911, čp.59